

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščno
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. — kr.
za pol leta . . . 4 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V Ljubljani na domačem
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

„Clara pacta, boni amici.“

Dolgo časa je slovenski liberalizem iskal duška, in ko je po vseh končinah evropskih visoko plapolal ogenj liberalnih idej, niso si naši liberalci mogli kaj, da ne bi radostno posegli v evropski liberalni koncert — in zdaj se je tudi pri nas visoko vzdignil požar liberalizma, v katerem je gorela in izgorela naša edinost. Na pogorišču je tekoj korenine pogrnalo drevo indiferentizma v narodnih stvarih — bilo je dobro ognjeno z gnojem narodnega razpora — bohotno je razširilo veje in v senco njegovo jih je med našim razporom mnogo steklo, kder malomarno sede in lenobo pasu.

Narodnjaka, liberalca, in klerikalca, stojita na pogorišču, gledata: slope ni — več; mnogo jih je v občni zmešnjavi uteklo v nemčurski tabor; mnogo jih pa ima roke navskrižem, zadel jih je mrtud indiferentizma. Po Sloveniji je pusto in prazno. Zdaj prodere izpoznanje: razpor je — škodljiv. Drago, silno drago je to izpoznanje; morali smo zanj dati: veliko narodne zavesti, slovenskega poštenja in trud mnogih let. Pa to izpoznanje ne bi bilo predrago, ko bi odslej popolnoma vedeli ceniti — slogu, ki edina more voz slovenskega napredka zopet potegniti iz mlake, kamor ga je zapeljal divji konj liberalizma.

Glavna nasprotna kampa narodne stranke, ki sta se tolkla v časnikih, položila sta orožje; mir se sklepa, kakošni bodo pogoji?

Resnica, ki se da iz tiskanih besed mladostenske stranke dokazati, je ta, da je razpor nastal, ko je liberalizem začel svoje robove nastavljeni zoper vero in buhati v klerikalce. Prašanje nastane tukaj: ali klerikalci ne morejo živih videti liberalcev? Klerikalci ne črtijo liberalcev zavoljo liberalizma in nejeverstva, oseb ne črtijo in ne zahtevajo, da naj se odpovedo liberalizmu, da naj postanejo „verni“, da naj začno čitati ascetične bukve, da se naj prekrizavajo pred politikovanjem in pred govorjenjem o davkih. Vera je dar božji, ki se ne da vkomandirati v človeka. Tudi odslej bodo narodni liberaci lahko plavali po mlakužah liberalizma; lahko bodo nosili zvrhano srce simpatij do Bismarka, ki podaja narodne in klerikalne Poljake; v duhu bodo lahko dan na dan pobijali na tisoče Karlistov; in ne bode se jim bati, da bi se morali prekrizavati*) pred politikovanjem, kakor se tudi Zarnik ni, ko je bil pred nekoliko leti voljen od klerikalcev.

Sicer pa prekrizavanje pred politikovanjem, česar so se Mladostlovenci tako bali in se še boje, ne bi bilo nič škodljivega. Trdno sem prepričan, da bi bilo na svetu vse bolje, ko

bi se ljudje verno prekrizevali pred poslovanjem. Ko bi se na Slovenskem volilci pred volitvijo pobožno prekrizevali, bili bi nemčurski poslanci nemogoči. Ko bi se bili kranjski učitelji verno prekrizali pred zborovanjem v Šentjernej in v Ljubljani, ne bi bili v obraz tolkli majke Slovenije in ji ne bi narodnih pravic raztrganih metali pod noge. Ko bi se državni poslanci na Dunaju bili le enkrat kot dobri katoličanje prekrizali pred zborovanjem, že zdavno bi bili Slovencem dali narodne pravice in povrhu še zedinjeno Slovenijo. — In ker se ljudje le premalo prekrizujejo pred svojimi opravili, zato imamo toliko pobojev, tatvin, sleparij, krahov in Offenheimovih procesov. Kdor ne more razumeti globokega pojma in velike moči „prekrizavanja“, naj rajše molči o tem! Liberalizem ne more videti, da bi se ljudje prekrizovali, zato pa rodi gade, tigre in hiene. Dokaz. Later je sejal liberalizem: „Delajmo grehe, dokler smo tukaj. — Od njega — Božjega jagnjeta — nas ne more odtrgati noben greh, naj bi tudi tisočkrat na dan nečistovali ali morili.“ Liberalizem je šel v klasje tako močno, da so samemu Lutru šli lasje po koncu in je bil prisiljen javkati o korupciji: „Svet je od dne do dne slabši in čez dalje bolj popačen, ljudje so danes veliko maščevalnejši, skopši, neskromnejši, predrznejši; ob kratkem: brez priravnjanja slabši, kakor za časov papizma.“ — Na Francoskem je zibelka liberalizma, kaj ondi mislijo o liberalcih? Da so razuzdanci. Njih beseda „libertin“ pomenja liberalca in — razuzdanca. Kdor je po ukih liberalca, mora dosledno po življenju biti razuzdanec. — Ramena nespamet je torej bati se prekrizavanja. Ko bi se ljudje prekrizovali pred opravili, bil bi svet na pol raja; in ko bi se ministri pobožno prekrizovali, ne bi se nam več treba bilo puliti in pipati za 19. š.

Mladostlovenci naj bodo prepričani, da smejo biti liberalci najčistejšega plemena in da je njih strah pred prekrizavanjem jalov. Prepričani pa tudi naj bodo, da staroslovenska stranka, ki ima v sebi katoliške življe, nikakor ne more pripuščati, da bi kdo ljudstvu jemal vero in mu podajal strupeno belladono moralnega liberalizma. Naši slogi „conditio sine qua non“ je: Mladostlovenci naj zvižejo in spravijo liberalna jadra, in mladostlovenci privrženci naj nehajo trobiti na liberalni rog. In kmalu bomo edini stali proti narodnemu neprijatelju in narodna zastava bode zopet visoko vihrala.

Osební liberalizem ne bode kalil edinosti; kakor hitro pa bi slovenski liberalci veri na škodo izkušali delati propagando liberalizmu, izpodbit je steber, na katerem sloni sloga in prijateljstvo. Kakošna pač bi mogla biti sloga in prijaznost med narodno stranko: ko bi slovenski liberalca klerikalcu podajal desnico kot — narodnjaku, z levico bi ga pa

za uho grabil kot — klerikalca?! Mladostlovenci morajo nehati po svojih organih vero izpodkopavati in liberalizem sejati. S tem pogojem stoji in pade sloga. Žrtva, katero s tem pogojem od slovenskih liberalcev tirjamo v imenu katoliškega naroda in narodne edinosti, nikakor ni tako velika, če se pomisli, da bodo evropski liberalci tudi brez slovenskih lahko še naprej boj za liberalizem bojevali, in da ta boj ne bode izbojevan na Slovenskem, najmanj pa v redakciji „Sl. Naroda“; — boj za slovensko narodnost bode bojevan pa na Slovenskem, in pri tem boju bode treba vseh moči klerikalcev in liberalcev, in pogubno bi bilo za slovenstvo, ko bi klerikalci stopili iz boja ali ko bi liberalci svoje moči potrošili v boju za liberalizem. Liberalci, katerim je slovenska narodnost v prvi vrsti, liberalizem pa v drugi, gotovo darujejo to žrtvo na oltar slovenskega naroda; ultraliberalci pa, katerim je propaganda za liberalizem več nego narodnost, naj izginejo, — gnjili udje so na slovenskem telesu — narodnost jim je v trebuhu, ki nimajo pojma o ljubezni do domovine. Ti ljudje bi slovenstvu občutljivo škodovali, ko bi ravno mogli. — To so moje misli o slogi; ali pa tudi drugi tako mislijo, ne vem.*)

„Kaulus.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. februarija.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja se „Politiki“ 22. t. m. piše: Za gotovo se po mestu govori, da ministerstvo Auerspergovo po vrnitvi cesarjevi iz Budapešte ne bo dolgo več životarilo. Ne bi se zmenili za to govorico, da bi se z največjo določnostjo ne zaznamovali že novi ministri, katerih imena nam pojasnujejo posvetovanja najvišjih krogov. Posvetovali pa so se o omahlosti, ki se je polastila vlade in ki še konservativnem liberalizmu ne bi bila kos, še manj pa liberalizmu, ki se je s prusko etiketo k nam zavlekel. V krogih, ki z našimi državniki pridejo v dotiko, se je govorilo, da so se v ožjem svetu že večkrat pogovarjali, da mora že konec biti politike, ki se dela po ulicah pa po nekterih časnikih, če noče vlada biti le pagoda vladajočega mnenja . . . V zanesljivih krogih govore, da baron Koller bode namestnik Auerspergov, general baron Edelsheim-Gyulai pa namestnik Kollerov.

V državnem zboru so 23. t. m. Fu x in tovariši interpelirali ministra Glaserja, je li res, da je nadsodnijski predsednik baron Hein poslal predsedniku porotne sodnije Witt-

*) Slovenec raje govori: prekrizati se, kakor pa „križ narediti“. Nekemu slovenskemu škofu je otrok boje križ naredil, da je kazalec položil čez kazalec.

*) Morebiti ne bi bilo napačno, ko bi ta spis bil obelodanjen v „Sl. Narodu“; saj bi vsi liberalci slovenski vedeli, kakošni glasovi o slogi se slišijo v staroslovenskem taboru.

maunu neko pismo, v katerem ga graja zaradi tega, ker je Offenheimu in Neudi preveč govoriti pustil, in ki je neki vzrok, da je Wittmann zbolel. Glaser je konec seje odgovoril da mu zdaj, dokler pravda še ni končana, ni mogoče na to interpelacijo s pojasnavanjem odgovarjati. Ta odgovor in interpelacijo pretresajo zdaj vsi dunajski listi in prihajajo do sklepa, da sodnijski stan v Avstriji ni tako neodvisen, kakor se splošno trdi. Mi smo imeli o tem že davno svoje misli, katerih pa ne moremo izraziti, ker nismo poslanci.

Offenheimova pravda še ni končana, vendar je predsedniku toliko odleglo, da jo bo mogel soboto končati. Čeravno pa še ni končana, ima vendar že svoje nasledke. Minister Banhans se je namreč pri nji tako prehladil, da mu je zdravnik svetoval, naj gre v gorkejši južni zrak. Banhans je že dobil odpust za dva meseca, Chlumecki ga ima nadomestovati. Tako poroča telegraf. Vsak, kdor je količkaj zveden v političnem življenju, bo spoznal, da se na ta način umikajo osebe iz svojih prostorov, iz katerih bi bile kmalu tako pregnane. To je pač zdravniški „consilium abeundi.“ Zdravnik, ki je ministru to svetoval, gotovo ni bil zdravniškega, pač pa višjega ministerskega stanu. Saj bi bilo pa tudi čudno, če bi po Offenheimovi pravdi Banhans še ministroval.

Potrjenje predsednika in podpredsednika „kranjske kupčijske zbornice“ je bilo tedaj zadnje djanje Banhansovo. Da bi bil vsaj prej šel — na odpust!

V Pešti se je po dolgih težavah vendarle sestavilo novo ministerstvo namreč: Baron Wenckheim, ministerski predsednik, Tisza, minister notranjih zadev, Simonyi za trgovstvo, Szell za denarne zadeve, drugi ministri ostanejo. Kriza je tedaj končana, a s tem Ogrska ni še rešena iz zadrege.

Vnanje države.

Na Nemškem se zopet močno govori, da bo odstopil Bismark in prevzel vodstvo nemške narodno-liberalne stranke, kateri je zdaj, kakor znano, največji nasprotnik. Najbrže pa hoče Bismark s to po njem samem sproženo govorico pritiskati na cesarja, da bi ga ta sam ne odstavil, ker mu žuga, da bo potem šel med njegove sovražnike. Od Bismarka se sme vse pričakovati.

Na Francoskem je narodna skupščina sprejela načrt senatorske ali starešinske postave. Časnik „Monde“ ni s tem nikakor zadovoljen, da se je Mak-Mahon pridružil republikancem, in pravi, da utegne po deželi nastati nemir in nova nesreča za Francosko, ker se je Mak-Mahon zameril vsem monarhistom.

Na Španskem je, kakor se čuti, boj nekoliko ponehal, kar je Alfons skusil, da vojska ni igrača brez nevarnosti. Tudi se je mladi kralj zameril Bismarku, kakor smo že omenili, pa tudi turškemu sultanu, ker je tudi v Bukareštu po svojem dunajskem poslancu nastop vlade naznanil. Zato vtegnejo nastati neprijetne zapletke, ker tudi znana pravda zaradi ladije „Gustav“ še ni poravnana.

V Črnigori še ni vse v redi s Turki. Kakor se telegrafira vnanjim časnikom, so Turki, ki so bili v Skutari zavoljo dogodeb v Podgorici k smrti obsojeni, v hribe ušli. Če je to res, bodo Črnogorci gotovo sumičili, da je obsojencem vlada pri begu sama pomagala; Črnogorci so hude krvi in bodo potem sami iskali zadostjenja, ktere ga jim turška vlada ne bo dala.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 23. februarja. (Mil. škof Jernej Legat.) Nemila smrt s svojo grozovito koso posebno letos med duhovščino grozno gospodari. Ni še veliko mesecev preteklo, kar je okolica tržaška in z njo vred vsa škofija obžalovala prerano zgubo mnogozasluzenega skedenjskega dekana g. Jakoba Komana, in zdaj moramo oznaniti še veliko več, da, nenadomestljivo zgubo prevzvišenega mil. škofa tržaškega, Jerneja Legata. Po kratki pa hudi bolezni so mirno v Gospodu zaspali dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne. Tako je zdaj tržaška škofija brez duhovnega očeta, ovce so brez pastirja. Ko se je bila raznesla vest, da so viksi pastir nevarno zboleli, je ljudstvo vseh stanov, vseh vseh cel dan hodilo popraševati, kako se počutijo, in ko je 12. popoldne mrtvaški zvon zapel in naznanil prebivalcem, da njih višji pastir so se preselili v boljšo domačijo, se je celega mesta polastila splošna žalost. Mestni župan je še tisti večer mestnim očetom to zgubo v seji naznanil in vsa zbornica je svoje obžalovanje izrekla ter s sedežev se vzdignila. Po preteklih 48 urah je bilo truplo maziljeno in 15. in 16. v škofijski kapeli na mrtvaškem odru izpostavljeno. Bili so rajni oblečeni v vijolnati mašni opravi, imeli so mitro na glavi, na strani škofovo palico, pri nogah pa klobuk rimskega grofa in križec železne krone pa guadelupskega reda. Okoli odra je gorelo veliko debelih sveč, kapela je bila vsa s črnim pregrnjena in okiučana s škofijskimi grbi. Pri oltarji so se celo jutro zaporedoma brale sv. maše, popoldne pa oba dneva vesperae def. — Ljudstva vseh stanov in ver se je vse trlo, vsakdo je hotel še enkrat videti ljubljene očeta in pastirja.

Ljubezen in spoštovanje do svojega vikšega pastirja pa je tržaško mesto posebno pokazalo pri pogrebu dne 17. ob 9. uri zjutraj. — Sijajnišega pogreba mesto še ni videlo. Tu ni žalovalo le mesto in škofija, ampak cela dežela, rekli bi, žalovali so narodi, kajti vse barke vseh narodov in vsi konzuli so obesili žalostne zastave. Vse gosposke so si tako rekoč roke podale, da se je pogreb napravil kar je bilo mogoče sijajen. Duhovščina je iz najoddaljenih krajev v Trst prišla zadnjo čast skazat svojemu vikškemu pastirju. Ljubljanski kapitel je poslal stolnega prošta dr. Pogačarja, poreški stolnega dekana č. g. Siliča; le goriški ni imel zastopnika. Sprevod so vodili mil. škof poreški monsig. Dobrila. Ljudstva po ulicah in po oknih se je vse trlo; prodajalnice, kjer je sprevod šel, so bile vse zaprte, še celo narava se nam je ta dan skazala ugodno, kajti poprej in precej tisti dan po pogrebu smo imeli hudo burjo in hud mraz, pri pogrebu pa najlepši spomladanski dan.

Oh straneh ulic, skoz ktere se je sprevod pomikal, so vojaki regimenta Kuhna in Wetzlarja stali v vrsti. Red spreveda pa je bil ta-le:

Najpred šli so reveži mestne siromašnice, za njimi fantiči vseh 9 mestnih šol, potem c. k. vadnica in pripravništvo, realke in gimnazije, c. k. navtična akademija, bratovščine po redu, kakor pri procesiji sv. R. T., vojaška godba, pevci stolne cerkve, duhovščina in sicer: 26 kapucinov, 82 svetnih duhovnov, 12 korarjev, potem še drugih 6 v opravi, pontifikant, mrtvaška truga, ktero je nosilo 16 duhovnov, večidel fajmoštrov, ki so se bili zvrstili tako, da jih je 8 pa 8 nosilo trugo, 4 pa so držali vogle mrtvaškega prta, na trugi je bila mitra in missale. Po ceremonialu bi bili morali nositi trugo odprto, pa mestni protofizikus

se je temu ustavil sklicevaje se na neko postavbo 4. maja 1874. Ob straneh šla je požarna straža, kormani (Hafen-Steuerleute), mornarji avstrijskega Lloydja in udje raznih bratovščin z gorečimi baklami. Za trugo so šli sorodniki rajnega, potem udje škofijske kancelije, za njimi pa dolga vrsta državnih in vojaških oblastnij. Mestni tržaški zbor, in mag. uradniki, municipij koprski, deželni zbor istrski, zastopniki municipijev iz Mil in Izole, zastopniki vseh znanstvenih ustanov in trgovska zbornica. Vodstvo avstrijskega Lloydja in zastopniki vseh v Trstu stanujočih drugoverskih občin — celo tudi oddelek postreščekov v novejši opravi in dolga dolga vrsta drugih ljudi vsih stanov in vsih ver. Na zadnje pa je šla s črnim pregrnjena kočija rajnega, in za njo kočije gg. vit. dr. Scrinzi-a, uda gosposke zbornice, vit. Rittmayer-ja in barona Mompurga (katoličana, protestanta in juda).

Sprevod je šel iz škofijske palače čez ulice Cavana, Sanità, čez ribji in veliki trg, po korzi, barriera vecchia in Maclonnini k sv. Justu. Vsa policija in mestna straža bila je na nogah, da se je med tolikim ljudstvom ohranil red, ki je bil tak, da še pri procesiji sv. R. T. ni takega. Iz ust ljudij ni bilo slišati nego žalovanje in marsikaka solzica je lica obilila po zgubi tako dobrega pastirja. Rajni niso zapustili premoženja, kar so imeli, delili so med uboge brez razločka verskega spoznanja. Zraven ladij in konzulatov vihrale so črne zastave tudi na namestniški in mestni hiši in na borzi. 10. ura bila je že odbila, ko je sprevod došel v stolno cerkev, ktera je bila vsa s črnim pregrnjena, na stebrih pa so bili obešeni škofovi grbi; v sredi cevke je stal sprelep, čez dva sežnja visok oder, na ktere ga so položili trugo, okoli odra pa in po odru razpostavljeno je bilo veliko gorečih sveč. Obdajali so ga udje raznih bratovščin z bakljami v rokah. — Sv. mašo so služili poreški škof mil. gosp. Dobrila. — Pri sv. maši so pevci spremljani od popolnega orkestra peli veličanstno črno sv. mašo od Ricci-a. Kaj človek občuti, kedar to petje sliši, se ne dá popisati.

Vso umetnost pa je mojster izrazil v „Dies irae“ in kamenito srce bi človek moral imeti, ako bi ga to mojstersko delo ne ganilo. V prvih dveh kiticah je vsa zmešnjava in stiska sodnega dneva predstavljena, in groza in strah sprehaja človeka slišati besede: „Quantus tremor est futurus, quando iudex est venturus“ Po tej kitici naenkrat vse utihne, mrtvaška tiho nastane v cerkvi, kar naenkrat zabuči trobenta, enkrat, dvakrat in tretjkrat ter se dolgo dolgo razlega in pevec začne peti solo, „tuba mirum“; res, čast. bralec, občutkov pri tem prizoru ni mogoče popisati, človek mora sam slišati. Na koncu pa mora človek nehoti svoje roke k nebesam povzdigniti in slišavši tako milo in prosijočo muziko vzdihniti: „Dona eis requiem.“ Omeniti pa moram, da popolni kor sv. Justa z orkestrom vred šteje nad 100 oseb. Za vzdržavo kora skrbi mesto in reči moramo, da tako petje kot je pri sv. Justu, se tako kmalo ne najde.

Po sv. maši je častni kanonik iz Kopra čast. g. Petronio na leco stopil in v jedrnatih besedah razložil življenje moža, ktere ga smo imeli hladnej zemlji izročiti. Rojen od revnih starišev je s svojo marljivostjo došel do visoke časti, žrtvoval je sebe za svoje ovce, sedaj pa šel sprejet namenjeno mu plačilo. Cerkev je bila vsa natlačena in marsiktero oko se je solzilo. Po končanem govoru vršile so se navadne absolucije, ktere so zaporedoma imeli, vis. čast. gg. dr. Pogačar, dr. Schneider,

tržaški prošt, Fleischer, trž. dekan in Viezzoli, korar sostolne koperske cerkve. Za slovesno na koru z orhestrom zapeto „Libero“ so poslednjo absolucijo imeli pontifikant. Truplo so potem vzdignili in bratovščine, duhovstvo pa oblastnije spremili so ga v kapucinarsko cerkev, kjer bodo ranjki na njih lastno željo počivali. Ob 1½ popoldne je bila slovesnost končana, in ker rakev ni bila še dodelana, so truplo položili v neko stransko kapelo, in še-le v četrtek v rakev spravili.

Tako smo pokopali moža, kateri je bil na svojem mestu, moža brez presodkov, moža kateremu ni bilo družega pri srcu nego dušni in telesni blagor njegovih ovčic. Veliko britkih ur je preživel in da mu On, ki nad nami kraljuje in vse vlada, prihrani morda še britkeje ure, poklical ga je k sebi, da mu podeli plačilo, katero si je v dolgem pastirovanju zaslužil. Ti pa, o bralec, zdihni z menoj vred: Naj blagi mož v miru počiva, in luč nebeška naj mu sveti!

Iz Mitweida na Nemškem, 21. febr. Vreme je jako neugodno, snega imamo na kupe, posebno v goratih krajih, tako da že železnični vlaki izostajajo. Mraza je tudi dovolj, posebno zjutraj vse škriplje, zadnja dva dneva se je nekoliko zboljšalo, ker solnce čez dan malo greje. Čem bolj mrzlo je zunanje življenje, tem gibčnejše je po hišah in javnih veselicah. Pust se je na Kranjskem že davno s čitalnično maškerado končal, tu v Mitweidi je pa nekoliko drugače. Včeraj je bil še občni tehnični bal, ki se je še le danes dopoldne končal. Včeraj popoldne in danes zavoljo tega ni bilo šole. Plesu se je menda več kot sto tehnikov vdeležilo, vsi učitelji na tehniki razun direktorja, ki je bolan. Sicer se v postu ne spodobijo ples, pa za to tukajšnji tehniki ne vprašajo, če tudi je tretji del katoličanov. Pri njih je katoličanstvo le na papirji, sicer pa do kolen v oliki in svobodi libralizma tiče.

Pretekli teden je bilo napravilo tukajšnje dijaško društvo „literarischer Verein“ večerno veselico s dramatičnimi govori, v prid revnih dijakov na tehniki. Mnogo meščanov se je vdeležilo, tako da so bili prostori gledališča polni. Iz tega se razvidi, da tukajšnje ljudstvo mnogo skrbi za dijake. Tudi na Kranjskem bi bilo dobro, da bi se napravile veselice v prid dijakom, ker je mnogo slovenskih dijakov v veliki revščini na dunajskem in graškem vseučilišču. Tukajšnje društvo „Verein für die Volksbildung“ je imelo 18. t. m. skupščino. Gosp. Grahman je v obširnem govoru razkladal blage namene frajmavarskih društev in zraven tudi omenil, da ni nikakov namen teh društev pečati se s politiko, ampak le gojiti in razširjati pravo ljubezen med človeštvom. Koliko da je resnice na tem, je vsakemu bralcu „Slov.“ že znano, zdaj lahko vsak previdi, kako nemški liberalci na vse moči žile napenjajo ljudstvo poliberaliti in izneveriti. Dalje je neki gospod razlagal o tukajšnjem šolstvu in omenil, da je že leta 1805 bila občna dolžnost obiskovanja vpeljana. In res, tukajšnje ljudstvo se je že tako na šolo privadilo, da ne najde nobenih razlogov več zoper šolo.

Če je saksonska država že tako davno lahko vredila šolstvo, zakaj bi ga Avstrija ne mogla? Le več šol in učiteljev in prve tako vrediti, da bo lahko prosti kmet njih korist spoznal, pa bo vse šlo. Iz vseh krajev pa doni glas, da učiteljev pomanjkuje, kje je neki vzrok? Nekaj v slabi plači, ki se učiteljem daje, ali v tem obziru se je v zadnjih letih nekoliko zboljšalo. Glavni vzrok leži v slabem vredovanju učiteljskih pripravnic. Tu se dijakom večkrat

potrebni oddih krati in se podučuje mnogo predmetov, ki jih učitelj nikdar potreboval ne bode, n. pr. velik del algebre in zemljomerstva, tako da sem se čudil, ko mi je enkrat nek pripravnik pravil, kaj da se uče, da ti nemški modrijani še više analize in astronomije v šole ne vpeljejo. Na pripravnicah mesto da bi se učitelju katoliški duh utrdil, ga pa liberalni učitelji hočejo popolnoma zatreti. Zavoljo tega nimajo stariši veselja svojih sinov na pripravnico pošiljati. Dalje se na pripravnici narodni duh in domoljubje mesto utrdi, še po nemškutarskih učiteljih popači, vsled tega toliko nemškutarskih učiteljev na Kranjskem. Dokler se vse te zavire ne odpravijo, je nemogoče misliti napredek šolstva, in tako bomo ostali kakor Kitajci, mesto da bi naprej stopali s časom. Avstrijski dijaki imajo tu društvo z imenom „Oesterreichisch-Ungarischer Leseverein“. To društvo pa jako čudno ravna, že trikrat se je ustanovilo in zopet razdrlo! zdaj ne vem, ali bo obstalo ali ne. Nemci in Madjari hočejo v njem zvonec nositi, pa jim ne gre po volji. Društvo ima svojo čitalno sobo, pa vse časnike mesto iz Avstrije iz Lipsije naročene.

Pred kratkim se je tu v Nemčiji raznašala novica, da Bismark misli odstopiti; zdaj ko se vidi, da je laž, so nemški liberalci na naslednje izvili. Časniki zdaj pišejo, da je le zdravnika Bizmark vprašal, kako dolgo bo še živel, če v svojih službah ostane. Zdravnik mu je odgovoril da k večjemu štiri leta, če bi pa iz službe izstopil, pa dvanajst let ali še več. Bizmark pa je menda odgovoril, da bo rajši ostal v službi, da mu ni tolikanj za življenje. To so pa že tako le izmišljene liberalne laži.

Domače novice.

V Ljubljani, 27. februarja.

(„Kupčijska zbornica.“) Minister Banhans je potrdil gosp. Aleksandra Dreota za predsednika in gosp. Karola Lukmana za podpredsednika tako imenovane kranjske kupčijske in obrtnijske zbornice, v kateri so dozdaj postavno in pravilno voljeni možje sedeli. No, za take ničlje, kakoršne so se po sleparski in goljufiji volitvi zdaj vsedle na tiste stole, na katerih so prej pošteno voljeni možaki sedeli, sta ta dva še predobra; le čudno se nam zdi, da ju ni sram biti na čelu tako sestavljeni skupščini. Nas tega ni treba biti sram, kajti mi ne pripoznamo te skupščine kot zastopstvo kranjskih trgovcev in obrtnikov; ali mi smo še stare korenine in iste vere, katero je izrazil v Offenheimovi pravdi državni pravdnik grof Lamezan, namreč, „da v Avstriji čast še ni zgubljena“. Če pa mislimo na skupščino, ktere ni sram imenovati se „kranjsko kupčijsko in obrtnijsko zbornico“, bi nam utegnila ta vera zgubiti se in potem bi onim 24 gospodom, ki so se vsedli na kupčijsko-zborniške stole, skoro klicali: „Po vsem, kar se je pri volitvah godilo, je bilo pričakovati, da jih bo minister Banhans ovrgel. Ker pa tega ni storil, pokažite vi, da v Avstriji čast še ni zgubljena, da so še ljudje na svetu tudi med nemčurji, katerih je še česa sram. Če imate še kaj sramožljivosti v sebi, odstopite vsi in pripustite, da se bo potem zbornica pošteno, brez goljufij in sleparij volila. Vaši sedeži so prisleparjeni, pri goljufani. Sramujte se vendar.

(Iz seje deželne odbora 19. februarja.) Za napravo železnice od Škofje Loke v Trst je deželni odbor sklenil ponoviti prošnjo na mi-

nisterstvo kupčijstva. — Predlogu deželnega šolskega sveta za definitivno potrjenje ljudskega učitelja Janeza Jarma v Hinah je deželni odbor po priporočilih dotičnega krajnega in okrajnega šolskega sveta pritrdil. — Na dopis deželne vlade za imenovanje dr. Costovega naslednika v deželni šolski svet se je odgovorilo, da bode deželni odbor svojega zastopnika v deželni šolski svet volil po volitvi deželnega poslanca za kmečke občine na Notranjskem in po volitvi dr. Costovega naslednika v deželni odbor, ter se je deželna vlada naprosila za brzo volitev deželnega poslanca na Notranjskem. — Od deželne vlade došlo prošnjo slikarja J. Š. za denarno podporo je deželni odbor sklenil toplo priporočati.

(Odbor Matice slovenske) ima zbor 10. dne marca, za ktereja so na dnevni red stavljene sledeče obravnave: 1. Razgovor o navetovanem spominku dr. E. H. Coste. — 2. Določi se, kdaj naj bo občni zbor. — 3. Ktere knjige naj izda društvo za 1876. l. — 4. Poročilo tajnikovo o knjigah za 1875. leto in o drugih stvareh. — 5. Posameznih udov nasveti.

(Poverjenišvo družbe sv. Mohora za Ljubljano in okolico) (stari trg h. št. 16) opomni vse ude, kateri za letos niso letne plače odrajtali, pa želijo še udje ostati, da naj blagovolijo nemudoma se oglasiti. Mesec februar gre h koncu in zapisnik družbanov moramo potem v Celovec poslati.

Kdor želi molivteno knjigo vezano, doplača še 40 kr., kakor je bilo že naznanjeno.

(Dr. Razlag) je stavil pri obravnavi deželnozborskega opravnega reda predlog, da naj se vsak govor v stenografičnem zapisniku tiska v tistem jeziku, ktereja je poslanec govoril. Čudno, da ravno dr. Razlag tak predlog stavi! O njem se je pač najnazadnje nadjati družega nego nemškega govora, ker je še v kranjskem deželnem zboru tako rad nemški govoril, da smo zadnji čas le maloktero slovensko besedo od njega slišali. Tega moža vedenje razumeti ne zadosti naša pamet. Danes je tak, a jutri ves drugačen, menda kakor vreme. — Predlog njegov je bil tudi zavržen, kar se je moralo že naprej vedeti. Kaj stavimo, da bo dr. Razlag v državnem zboru enkrat — le zarad lepšega — slovensko ragljo sprožil — prav kakor v kranjskem deželnem zboru nemško!

(Slovensko gledišče.) Pretekli ponedeljek sta v igri „Deborah“ zopet imela gospodična Podkrajškova in g. Schmidt večer slave; prva je dosegla vrhunec tega, kar se od najboljše igralke pričakovati sme, gosp. Schmidt ji pa od svoje strani ni zaostajal. Gospod Šušteršič, mislimo, bi bil kot vaje igravec svojo nalogo lahko boljše oživil, in gospodična Ledarjeva morda tudi. Drugi igralci so se sukali in govorili primerno, vtis igre je bil splošno ugoden. Prostori bi bili lahko bolj polni. — Za nedeljo nam je naznanjena nova burka „Denar sveta vladar“, v kateri bo imel, kakor slišimo, gospod Kajzelj glavno nalogo. Bo pa že zopet smeha in ploska, da se bo vse treslo.

Razne reči.

— V ponedeljek 22. t. m. je umrl v Trstu največi bogatin bar. Konstantin Reyr, v 74. letu svoje starosti. Zapustil je premoženje, ki znaša veliko milijonov. Ker je bil neoženjen, se nadjajo, da se je v svojej oporoki dobro spominjal dobrodejnih ustav. — 17. t. m. so pa v Trstu pokopali bogato 25. letno dekle Marijo Kovačič-evo, ktera je v svojej oporoki tržaškej siromašnici zapustila 10.000 gld.

— V Bovcu na Goriškem je šel neki kupec s kožami vinjen spat, in je bil tako neroden, da je posteljo zapalil in se skoraj do smrti ožgal, ko nek žandar memo gredoč ogenj v sobi zapazi, pa je bilo prepozno; po strašnih bolečinah je nesrečnež v 24 urah umrl. 19. t. m. je bila strašna burja Gorici in sneg je šel kakor v Ljubljani v decembru. Lepa avstrijska Nizza to!

— Kdo je sitnež? Odg.: Slovenski kmečki ljudje, ki pet nemških besedi znajo, katere pri vsakem govoru vpletajo, da kažejo svojo — siromaščino. Nemčur pa prazen sod sta eno.

— Nov zemljevid izdal je učitelj Müller, nemški za nemške šolarje na Slovenskem. Kedaj pa pride kaj za slovenske šolarje na Nemškem?

Listnica opravištva.

Č. g. F. L. Poslano prejeli. Za velikosrčni dar (50 gl.) v korist našega res živo potrebnega lista „Slovenca“ Vam Bog plačaj z naj obilnišim časnim in večnim blagodarom. Dokler ni toliko naročnikov, da bi „Slovenec“ sam živel, moramo s toliko večjo pravico reči: Zadeli ste pravo struno. Tedaj še enkrat: Gratias! Vivat sequens.

Č. g. župn. J. K. in kapl. J. P. in še nekim štirim gospodom: Hvala lepa za Vaš trud, s katerim ste nam naročnikov iskali in jih tudi pridobili.

Č. g. A. K. kapl. p. N: Je že dobro, da le vemo, da list redno dobivate. Če niste katerega prejeli, Vam ga radi pošljemo.

Č. g. J. M. duh. v V. Liste od 15. števil naprej smo Vam zdaj skup poslali. Vzrok, da Vam „Slovenca“ nismo pošiljali, je bil naslednji. Iz V. smo dobili dva lista po vrsti nazaj z opazko: in Loitsch. Potem smo poslali nekaj listov v L., pa vsak nam je prišel nazaj z: Wohnort unbekannt. Tedaj smo bili primorani pošiljatev ustaviti. Kdo bi bil tega kriv, nam ni znano.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k						
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajle	Prosa
v Ljubljani	2.60	1.80	1.50	1.05	1.60	1.50	1.65
v Kranji	2.65	1.75	—	1.00	—	—	1.60
v Loki	2.65	1.70	—	1.00	—	1.50	1.70
v Novomestu	2.65	1.85	1.75	0.95	1.90	1.60	2.00
v Sodražci	2.85	—	1.85	1.00	1.90	1.60	1.85
v Mariboru	2.25	2.05	1.95	1.10	1.50	1.40	1.90
v Ptuj	2.15	1.70	1.50	1.00	1.38	1.23	1.55
v Celji	2.50	2.00	1.20	1.30	1.60	1.50	1.60
v Celovcu	2.34	2.13	1.40	1.00	1.35	—	—
v Trstu	3.15	—	1.92	1.33	1.85	—	—
v Zagrebu	2.30	1.60	1.40	—	1.50	—	—
v Sisku	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	2.05	1.55	1.50	0.95	1.30	1.00	1.00
na Dunaju	2.80	—	1.85	1.20	1.80	—	—
v Peštu	2.70	1.50	1.60	1.10	2.00	—	—
v Pragi	2.75	2.30	1.80	1.00	—	—	—
v Gradcu	2.70	2.00	1.60	1.14	1.70	—	—

Telegraflčne denarne cene

26. februarja.

Papirna renta 70.95. — Srebrna renta 75.80. — 1860letno državno posojilo 111 25. — Bankine akcije 964 — Kreditne akcije 218. — London 111 25. — Srebro 105.20. — Ces. kr. cekini 5.25. — 20 Napoleon 8.90 1/2.

Karol Tišina

(16-3) (poprej Janez Jenko),

krojač na šempeterskem predmestju št. 101, se p. n. občinstvu vladno priporoča v izdelovanje možkih oblek vsake vrste, po najnižji ceni.

Izdajatelj in za vredništvo odgovoren: F. Pevec.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi.

(Čisti krv zoper protin in revmatizem)

je kot

zimsko zdravljenje

edino gotovo zdravilno krv čisteče sredstvo,

ker je od prvih medicinskih avtoritet Evrope

bilo z najboljšim uspehom upotrebljavano.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega truplja in odvrne iz njega po notranjem upotrebljevanju vse nečiste za bolezni nabrane reči; tudi je učinek gotovo ustrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaralih trdovratnih boleznih, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, mazolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imela čaj pri zagojtenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenici, silnem boleju po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanju v želodu, vetrovih, zaporn, vodnih nadlogah, močenju, moškem oslavljenju, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladno sredstvo, ki raztopi in žene scavico. Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pismen, ki se tirjane zastonj dopolnjujejo, spričuje resničnost zgorej navedenih razlogov.

V dokaz rečenegega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pismen:

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. Kladno pri Pragi (Česka) 4. sept. 1874.

Vživavši nekoliko časa Vaš Wilhelmov antiartritični, antirevmatični kri čistilni čaj, se Vam zahvaljujem za pomoč po njem.

Z velikim spoštovanjem
Adalbert Gerber, usnjaj.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. Grubišpolje (Belovarski komitat), pošta Daruvar, 8. sept. 1874.

Prosim, da mi pošljete vnovič škrinjico Vašega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja, kar najprej mogoče, s poštnim povzjetjem pod gori navedenim naslovom. Pomaga vrlo celo pri boleznih na koži, ki so sifilitičnega vira.

Jože Malih,
okrajni zdravnik.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. Nürnberg, 22. sept. 1874.

Ker mi je prijatelj na Dunaji pravil o Vašem izvrstnem čaju, sem ga prosil, da bi mi preskrbel ga paket, katerega sem porabil do zadnjega in sem z njim že dozdaj zelo zadovoljen, ker imam že več let trdovratno bolečino v želodcu, se bom še dalje ozdravil. Prosim Vas tedaj, pošljite mi še štiri pakete. S spoštovanjem.

Andrej Deinzer,
vratni pisar v Nürnbergu.

(18—1)

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezikih 1. gl., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: v Ljubljani pri Peter Lasniku; v Postojni, pri Jožefu Kupferschmidu; v Celji, pri Baumbachu lekarju, Franc Rauscherji, lekarju in Karol Krisperju; v Gorici pri Franzonič-u lekarju; v Celovcu pri C. Clementschitschu; v Mariboru Alois Quangestu; v Prassbergu pri Tribucu; v Novem mestu pri Dom. Ricci-u; v Blaku pri Matevž Fürstu; v Varaždinu pri dr. A. Halterju lekarju.

Pri Seitz-u v Gorici
so prišle lani — pa prepozno — na svetlo
bukve:

SVETI VELIKI TEDEN

in

VELIKA NOČ,

ali cerkvena opravila tega svetega
časa v latinskem in slovenskem
jeziku

s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo.

Sestavil

Andrej Marušič.

učitelj verstva na c. k. gimnaziji v Gorici.

Naprodaj so pri založniku Seitz-u v Gorici; — pri M. Gerber-ji, Giontini-u, Kleinmeyer-ji & Bamberg-u, Lercher-ji in Ničman-u v Ljubljani; — pri C. Tandler-ji v Novem mestu; — pri Leyrer-ji v Mariboru; — pri T. Drexler-ju in Geiger-ji v Celji; — pri Bertschinger-ji & Klein-u, in pri Klecinayer-ji v Celovcu. — Naročujejo se lahko tudi pri vseh drugih bukvarjih ali pa naravnost pri založniku Edv. Seitz-u v Gorici za pošto povzette (Postnachnahme).

Cena pa jim je mehko vezanim 1 gld. 50 krajc.; trdo vezanih cena se ravna po tem, kakor so lepše in draže ali manj lepo vezane. (17—1)

Nešic-eva

c. k. izklj. privilegirana

turška

arabska

tinktura za barvanje las in brade,

dodaj naprekojena v svoji lastnosti, ter je ne le popolnoma neškodljiva, ampak tudi rast las zelo pospešuje in lase kodra. Črna, temno-rjavavo, rumeno-kasto-rjavavo itd. pobarva, da je treba le takrat vnovič barvati las, ko se že vnovič razstli. Dokaz izvirnosti je ta, da imam med stalinimi p. n. naročevalci največ kapacitete, gospode, doktorje, častnike itd.

I steklenica s podukom o rabi vred 2 gl. 20 kr.

Pisemske marke in koleki

Napis: J. B. Bešlin, Wien, Ippenplatz 1.

Nešic-eva

c. k. izklj. privilegirana

grško milo (žajfa)

za rodovine.

Vzhodno toaletno milo za zdravlje in olepšanje, lepo dišee, prekosi glade dobrote in vrlednosti res najboljšo milo, odpravi gotovo vse nečistosti na koži, kakor izpuške, mazoljke itd. in dá koži nježnost in gladkost, kakor se nobeno drugo toaletno sredstvo ne. Polvalna pisma najvišje gospode, pa tudi meščanskega stanu je vsakemu videti dovoljeno.

Cena 1 kosa 30 kr., dvojega kosa 50 kr.

proti poštnemu povzjetju ali če se znesek naprej pošlje. — Prodajalci dobé primerne odstotke.

Napis: J. B. Bešlin, Wien, Ippenplatz 1.

Nešic-eva

c. k. izklj. privilegirana

turška

grška

obrazna pomada za ženske,

najbolj nedolžno sredstvo za ženske, posebno se priporoča za gube, pege, mazolje, hrapavo kožo in dá obrazu zelo gladko kožo in nježno barvo. Reči, iz katerih je narejena, je avstrijsko-ogerski urad pregledal in za izvrstne pripomočke spoznal. Po- hvalna pisma se ne razglajajo.

Cena pomade 1 gld. 50 kr.

Vsako naročilo se točno izvrši (štempeljni) vseh dežel se jemljó namesto denarja. —

(15—5)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.